

**Gemeente
Haarlem**

**Stand van zaken lokaal
gezondheidsbeleid**
Op weg naar een gezond(er)
Haarlem

11 oktober 2019

Mariët Christiaans en Agnes Becker

Maatschappelijke ondersteuning

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Stand van zaken speerpunten lokaal gezondheidsbeleid	5
2.1	Ambitie 1: Gezondheidsverschillen terugdringen	5
2.2	Ambitie 2: Bewegen stimuleren bij jongeren en bij mensen met gezondheidsproblemen	9
2.2.1	Jongeren op gezond gewicht	9
2.2.2	Gezonde sportkantines	10
2.2.3	Bewegen in Schalkwijk	10
2.3	Ambitie 3: Genotmiddelen gebruik door jongeren terugdringen	11
2.3.1	Mysterie Shoppers	11
2.3.2	Wijs en Weerbaar/Gezonde school	11
2.3.3	Rookvrij Haarlem Oost	11
2.4	Ambitie 4: Het aantal jongeren en ouderen met risico op emotionele problemen terugdringen	12
2.4.1	Proeftuin zero suïcide	12
2.4.2	Effectieve aanpak op het gebied van eenzaamheid	12
2.5	Ambitie 5: de effectiviteit van de gemeentelijke inzet versterken door betere afstemming en samenwerking tussen zowel uitvoerende partijen als gemeentelijk afdelingen rondom beleid, informatie en activiteiten	13
2.5.1	Faciliteren samenwerking	13
2.5.2	Collectieve zorgverzekering	13
3.	Projecten	14
3.1	Milieu en omgeving	14
3.2	AED's	14
3.3	Huisvesting huisartsen	14
4.	Inzet 2020	15
4.1	Lokaal preventie akkoord	15
4.2	Sportakkoord Haarlem	17
4.3	Omgevingswet: een gezonde leefomgeving	17

5.	Financiën	18
6.	Conclusie	19

1. Inleiding

Voor u ligt een stand van zaken van de nota lokaal volksgezondheidsbeleid (hierna: nota gezondheidsbeleid). In 2017 zijn er ambities geformuleerd in de Nota lokaal volksgezondheidsbeleid die in juli 2017 is vastgesteld. De nota gezondheidsbeleid sluit aan op de regionale gezondheidsnota die samen met de GGD en de regiogemeenten is opgesteld. De ambities van het lokale gezondheidsbeleid richten zich op preventie van gezondheidsklachten. Het grootste deel van het gezondheidsbudget wordt uitgegeven aan wettelijke taken zoals jeugdgezondheidszorg, gezondheidsvoorlichting, infectieziektebestrijding etc. die de GGD, naar tevredenheid, uitvoert. In deze stand van zaken een overzicht van de behaalde resultaten in de afgelopen jaren en acties voor het komende jaar, die buiten de wettelijke taken van de GGD vallen. Per ambitie worden kort de resultaten uitgelicht en de openstaande acties voor het komende jaar.

Naast de uitvoering van het gezondheidsbeleid zijn er recentelijk een aantal (landelijke) ontwikkelingen die van belang zijn voor de ambities op het gebied van volksgezondheid. Sinds mei 2019 is de gemeente Haarlem deelnemer aan een landelijk leer- en verandertraject om gezondheidsverschillen terug te dringen. Dit traject vormt een onderdeel van het landelijk Programma Sociaal Domein. Het traject zet in op het terugdringen van gezondheidsverschillen door extra te investeren in gezond gewicht bij jongeren, in aanvulling op de inzet van JOGG (jongeren op gezond gewicht). Haarlem heeft zich hierbij aangesloten en werkt zo aan een belangrijke ambitie uit het lokaal gezondheidsakkoord, namelijk het terugdringen van gezondheidsverschillen. In hoofdstuk 2 wordt hier verder op ingegaan.

In november 2018 heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) het nationaal preventieakkoord ondertekend, waarmee uitvoering wordt gegeven aan het regeerakkoord en de ambitie om Nederland gezonder te maken. Het nationaal preventieakkoord richt zich op het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. De drie actielijnen uit het nationaal preventieakkoord hebben vele raakvlakken met de lokale ambities op gezondheid. In hoofdstuk 5 wordt kort belicht wat het nationaal preventieakkoord kan betekenen voor het lokaal gezondheidsbeleid en een lokaal Haarlems preventieakkoord.

Een belangrijk en actueel thema is de luchtkwaliteit. Met wet- en regelgeving wil de overheid zorgen voor een goede luchtkwaliteit en de burgers beschermen tegen de schadelijke gevolgen van luchtverontreiniging. Strengere handhaving van de stikstofregels is hiervan een voorbeeld. Verschillende bronnen zijn de oorzaak van luchtverontreiniging. Voorbeelden zijn gemotoriseerd vervoer, industrie en de agrarische sector. In onze regio hebben we te maken met Schiphol en Tata Steel als belangrijke bronnen. De GGD monitort de hinder die inwoners ervaren en stelt hun kennis ten aanzien van luchtverontreiniging ter beschikking aan gemeenten en inwoners. Het college heeft de ambitie om Haarlem, als groeiende stad leefbaar en gezond te houden.

Niet alleen rondom gezondheid zijn er relevante ontwikkelingen, het ministerie van VWS heeft in 2018 ook een Nationaal Sportakkoord ondertekend. Het doel van het sportakkoord is om de organisatie en financiën van de sport toekomstbestendig te maken. En er daarbij voor te zorgen dat iedereen in een veilige, gezonde omgeving met plezier kan sporten en bewegen. Deze laatste doelstelling sluit aan bij de doelen van het lokaal gezondheidsbeleid. In hoofdstuk 5 zal kort worden vooruitgeblikt welke raakvlakken er zijn met het sportakkoord, en hoe wordt aangesloten bij het Haarlems Sportakkoord dat eind 2019 wordt ondertekend.

Tot slot is 2020 het jaar waarin de laatste voorbereidingen worden getroffen voor de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2021. Eén van de belangrijkste speerpunten van de omgevingswet is een gezonde leefomgeving. In hoofdstuk 5 wordt belicht hoe we in de uitvoering van het lokale gezondheidsbeleid de samenwerking zoeken rondom een gezonde leefomgeving en gezondheid een meer integraal thema maken binnen alle beleidsdomeinen in de gemeente.

2. Stand van zaken speerpunten lokaal gezondheidsbeleid

2.1 Ambitie 1: Gezondheidsverschillen terugdringen

Goede gezondheid is niet gelijk verdeeld over Nederland. Mensen met lagere inkomens en een lagere opleiding leven gemiddeld 7 jaar korter en 19 jaar minder in goed ervaren gezondheid dan mensen met een hoge opleiding. Deze verschillen noemen we gezondheidsachterstanden. De gevolgen van gezondheidsachterstanden zijn terug te vinden in een mindere kwaliteit van leven en meer gebruik van gezondheidszorg.

Over het algemeen blijkt dat gezondheidsverschillen samenhangen met de Sociale Economische Status (SES): mensen met een lagere SES hebben een slechtere gezondheid vergeleken met mensen met een hogere SES. Met Sociaal Economische Status wordt de relatieve positie bedoeld van een individu, gezin of groep op de maatschappelijke ladder. Deze status kan worden gemeten op basis van vier indicatoren: inkomen, opleiding, geld(gebrek) en arbeidssituatie.¹ Deze indicatoren bepalen SES vanwege de volgende redenen:

Inkomen benadrukt het materiële aspect van SES.

Het wel of niet hebben van een opleiding bepaalt de toegang tot informatie en het vermogen om die informatie te verwerken en toe te passen.

De arbeidssituatie benadrukt het materiële aspect van SES en zaken als macht en aanzien.

Geldgebrek kan leiden tot chronische stress, wat het vermogen beperkt om probleemoplossend en doelgericht te handelen.

Uit een recent onderzoek van de Radboud Universiteit (RU) dat is uitgevoerd in samenwerking met het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) is naar voren gekomen dat risicovol gezondheidsgedrag (zoals roken, alcohol drinken en overgewicht) zich opstapelt bij mensen met een laag opleidingsachtergrond². Daarentegen heeft een groter deel van de hoogopgeleiden juist een opstapeling van gezonde leefstijlkenmerken (zoals dagelijkse fruit- en groenten inname en bewegen).

Het terugdringen van gezondheidsverschillen kent geen eenvoudige oplossing. Het verschil in gezondheid in Nederland neemt alleen maar toe, en ook in Haarlem zijn de verschillen groot. Op

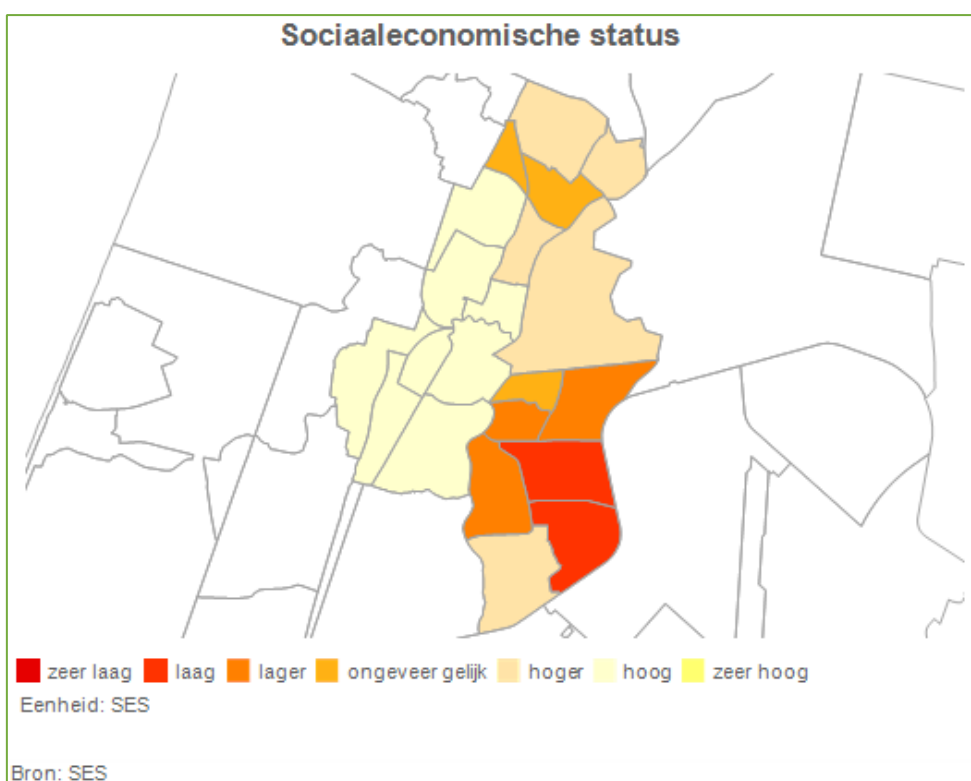
¹ Bijlage 1: Factsheet GGD: Sociaal Economische Gezondheidsverschillen in gemeente Haarlem

² André, S., R. Meuleman en G. Kraaykamp (2017). De buurt en gezondheidsgedrag. In: Een (on)gezonde leefstijl: Opleiding als scheidslijn. Geraadpleegd op 15 augustus 2018 via <https://digitaal.scp.nl/leefstijl/de-buurt-en-gezondheidsgedrag>.

landelijk niveau is inmiddels erkend dat er meer nodig is om gezondheidsverschillen terug te dringen. Gezondheidsachterstand kan vele oorzaken hebben, waaronder armoede, stress of beperkte gezondheidsvaardigheden. Dit vraagt dat er verder wordt gekeken dan het huidige aanbod vanuit het gezondheidsdomein, en een integrale aanpak wordt gezocht met het medisch-, sociaal- en fysiek domein.

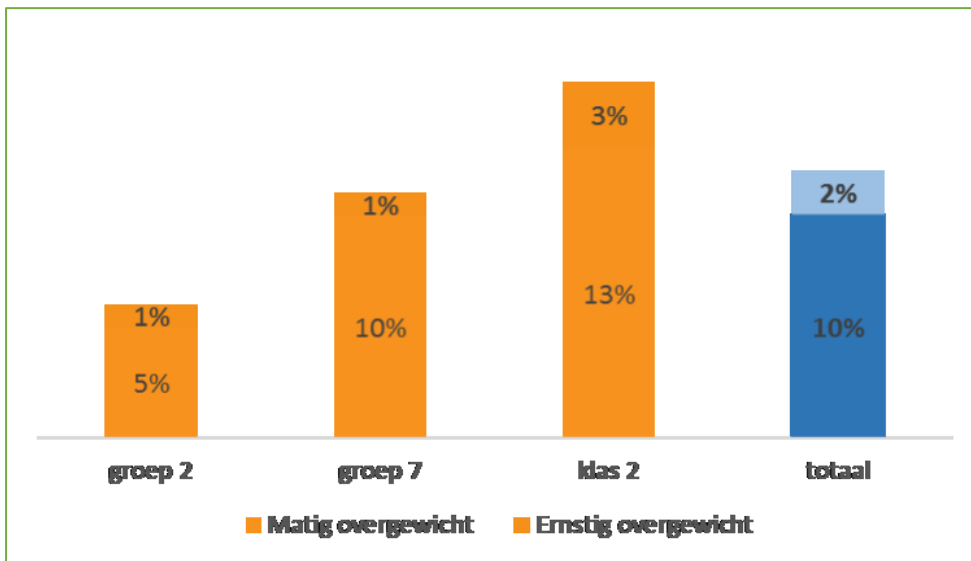
Een integrale aanpak is niet eenvoudig. Ook in Haarlem wordt er nog gezocht naar duurzame oplossingen. De gemeente Haarlem heeft zich daarom aangesloten bij een landelijk leer- en verandertraject waarmee extra ondersteuning wordt verkregen om deze ambitie te bereiken. In samenwerking met Pharos, het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) wordt gewerkt aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden door te investeren in een gezond gewicht bij kinderen. Haarlemmers die opgroeien in gezondheidsachterstand hebben meer kans op obesitas en overgewicht. Deze achterstand willen we aanpakken door extra te investeren in kinderen en jongeren. Kinderen met overgewicht worden heel vaak ook volwassenen met overgewicht, met alle risico's voor hun gezondheid en belasting van het zorgstelsel.

Samen met lokale partners wordt er gewerkt aan samenwerkingsafspraken, gezamenlijke doelen en ambities. In het tweede kwartaal van 2019 is het traject gestart met het inzichtelijk maken van de doelgroep en hun behoeften op gezondheid. Uit cijfers van de GGD blijkt dat in Schalkwijk en Haarlem-Oost veel mensen wonen met een lage sociaal economische status en gezondheidsproblemen zoals overgewicht vaker voorkomen. De gezondheidsverschillen in Haarlem zijn zichtbaar in figuur 1, waarin de sociaal economische status per wijk is gemeten. Duidelijk is dat in Haarlem-Oost, maar met name in Schalkwijk, de sociaal economische status laag is.

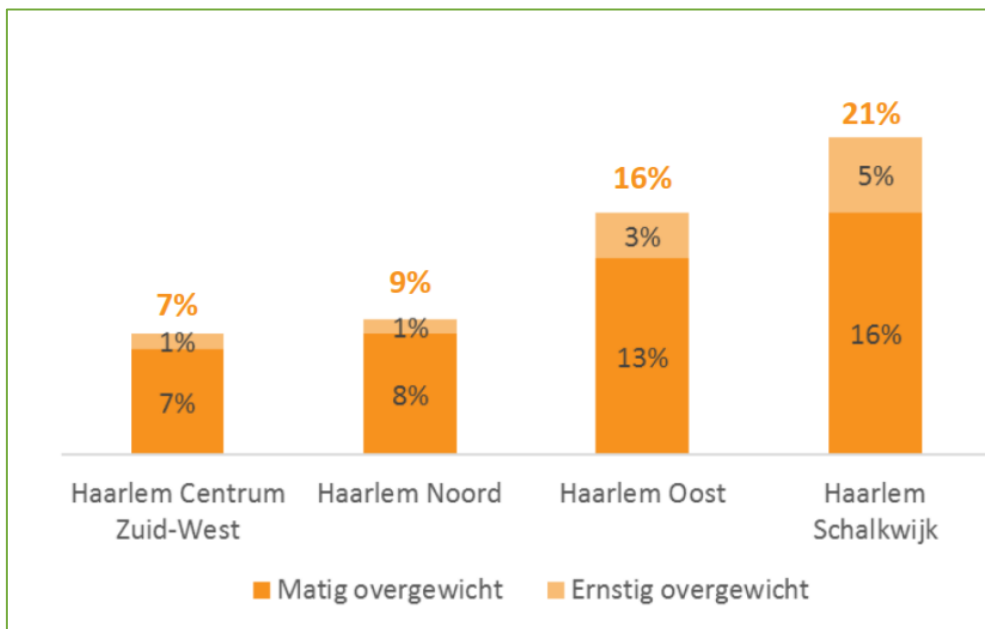
Figuur 1: Sociaal economische status per wijk in Haarlem, 2016 (www.gezondheidsatlaskennemerland.nl).

In het leer- en verandertraject wordt specifiek ingezet op een gezond gewicht bij kinderen, om te voorkomen dat zij op latere leeftijd een groter risico lopen op overgewicht en obesitas. Het percentage kinderen met overgewicht in Haarlem is in 2017-2018 gemiddeld 12%. De cijfers uit figuur 2 laten een opvallende stijging zien in de basisschool periode, maar ook richting onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Figuur 2: Overgewicht onder kinderen per leeftijdsgroep in 2017-2018, www.gezondheidsatlaskennemerland.nl

De relatie tussen een lagere SES en overgewicht wordt duidelijk wanneer wordt ingezoomd op de verschillende wijken in Haarlem. Het percentage kinderen met overgewicht is in Haarlem Oost, maar met name in Schalkwijk, beduidend hoger dan in de rest van Haarlem. Het verschil in jongeren op gezond gewicht tussen het Centrum en Schalkwijk is een factor drie.

Figuur 3: Overgewicht onder kinderen per wijk in Haarlem, 2017-2018 www.gezondheidsatlaskennemerland.nl

Voortgang leer- en verandertraject

Samen met de GGD, JGZ, JOGG, SportSupport en de lokale gezondheidsadviseur is een start gemaakt met het inzichtelijk krijgen van de doelgroep. Met als onderliggende vraag: waar kan de meeste impact gemaakt worden om gezondheidsachterstanden terug te dringen. Er is gekozen om specifiek in te zetten op kinderen op gezond gewicht in Schalkwijk, gezien het hoge percentage kinderen in overgewicht en de relatief lage SES in verhouding tot de rest van Haarlem. Binnen Schalkwijk is gekozen voor Boerhavewijk, een wijk met een gemiddeld lage sociale economische status maar ook een wijk met partners die aan de slag willen maar elkaar nog niet altijd vinden in de samenwerking

Samen met partners in de wijk, ouders, kinderen en jongeren wordt antwoord gegeven op de vraag: 'wat is er nodig van alle ketenpartners en bewoners om een gezonde leefstijl te bevorderen in Boerhavewijk?'. Via een netwerkanalyse met partners, gezinnen en jeugdigen in de wijk wordt inzichtelijk gemaakt wat er al gebeurt om gezondheid te verbeteren, welke samenwerkingsverbanden er al zijn en waar nog lacunes liggen in bijvoorbeeld aanbod of communicatie. Zo zijn er gesprekken gevoerd met huisartsen, praktijkondersteuners van de huisarts, sociaal wijkteamleden, basisscholen, fysiotherapeuten, zelforganisaties, voorschoolse opvang, het gebiedsteam, welzijnswerkers, ouders en kinderen in Boerhavewijk en Schalkwijk breed.

Het doel is om een lokale coalitie te vormen in Boerhavewijk, die aan de slag gaat met gezamenlijke ambities om gezondheidsachterstanden terug te dringen en een gezonde leefstijl onder jongeren te bevorderen. In de komende maanden worden deze ambities vormgegeven met alle betrokken partners en ouders en jeugdigen in de wijk, om zo tot een concreet actieplan te komen.

Kansrijke Start

Een andere ambitie rondom het terugdringen van gezondheidsverschillen richt zich op de 1e 1000 dagen van een kind. Het doel is ouders goed voorbereiden op de zwangerschap, de bevalling en ouderschap. Minder ongeplande, en onbedoelde zwangerschappen. Het voorkomen van en bespreken van een kinderwens bij hoog risico ouders. En tot slot, betere signalering van risicogroepen, problematische zwangerschappen of kwetsbaar ouderschap.

Vanuit het ministerie van VWS is het landelijk actieprogramma 'Kansrijke Start' ontwikkeld. Het doel van het actieprogramma is dat er op lokaal niveau coalities worden gevormd met partners uit de geboorteketen. Er zijn drie actielijnen die zich richten op verbetering van aanbod en samenwerking voor (kwetsbare) zwangeren; vóór de zwangerschap, tijdens de zwangerschap en na de geboorte van een kind. Er is een eerste lokale coalitie gevormd in Haarlem, met daarin JGZ, CJG, GGD, kraamhulp, verloskundigen en een gynaecologe van het Spaarne Gasthuis. In deze coalitie worden in 2019 de lokale acties uitgewerkt, geïnvesteerd in een sluitende samenwerking in de keten en onderzocht wel aanbod in Haarlem wenselijk is.

Gezondheidsachterstanden statushouders

De gemeente Haarlem is samen met GGD Kennemerland, Haarlem Effect en DOCK een project gestart om sleutelpersonen gezondheid in te zetten in Haarlem. De aanpak sleutelpersonen is gebaseerd op een rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie naar de meerwaarde van de inzet van 'intercultural mediators'.³ Sleutelpersonen zijn mensen die zelf gevlucht zijn. Zij weten hoe moeilijk het is voor nieuwkomers om in Nederland hun weg te vinden. Statushouders zijn vanwege hun bijzondere achtergrond en bijkomende gezondheidsrisico's als primaire doelgroep gekozen. Het project loopt van 01-07-2019 tot 31-12-2021.

Het doel van het project is om door middel van getrainde sleutelpersonen uit de eigen gemeenschap de gezondheidsachterstanden tegen te gaan. Via bijvoorbeeld het vergroten van kennis van het Nederlandse gezondheidssysteem, het ondersteunen van de doelgroep bij zorgvragen en het verminderen van belemmerende (culturele) factoren. De sleutelpersonen zullen

³ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0014/406004/WHO-HEN-Report-64-Summary-Web.pdf?ua=1

onder andere contact met de doelgroep leggen, indien gewenst meegaan naar medische professionals, voorlichtingsbijeenkomsten organiseren, signaleren van (dreigende) problematiek en advies geven op het te voeren beleid gericht op de gezondheid van statushouders.

2.2 Ambitie 2: Bewegen stimuleren bij jongeren en bij mensen met gezondheidsproblemen

2.2.1 Jongeren op gezond gewicht

In 2018 heeft JOGG een verdubbeling van de middelen ontvangen, waardoor er onder andere een nieuwe medewerker in het JOGG team kon worden aangenomen die zich specifiek heeft bezig gehouden met de gezondere sportkantine (zie verder punt 2.2.2) en daarnaast gestart is met 'de Gezonde Werkvloer'. JOGG is door de extra inzet ook meer zichtbaar en aanwezig geweest in de wijken en op de scholen, voornamelijk in Oost en Schalkwijk en er was ruimte om samenwerkingen tot stand te brengen. De winst van een aanjaagfunctie in het werkveld is zichtbaar geworden in de activering en verbinding van verschillende partijen, zoals blijkt uit de verschillende concrete acties op de themacampagnes.

Er zijn veel concrete acties bereikt in de wijken en op de scholen. JOGG heeft drie themacampagnes: 'DrinkWater', 'Groente... zet je tanden er in!' én 'Gratis Bewegen, Gewoon Doen!'. In het kader van 'DrinkWater' is er op de Molenwiek Dalton in Schalkwijk een watercampagne gestart met Druppie en druppiemagazines. Tijdens het zomerfeest op de Zuiderpolderschool zijn er inspiratiewater boekjes en waterflyers uitgedeeld. Er zijn Druppiekunde lessen en er is samen met PWN een watertank gesponsord tijdens de Vitaminestore Halve van Haarlem.

Voor 'Groente... zet je tanden er in!', zet JOGG in op meerdere initiatieven. Er is een werkgroep 'Gezonde Voeding' gestart met SportSupport, GGD, DOCK, NME en JGZ. Ook zijn er op vier basisscholen schooltuinprojecten afgesloten en zijn er 150 groente beloningskaarten en receptenboekjes uitgedeeld aan de leerlingen van het schooltuinproject. Tot slot zijn er in 2019 750 groentepakketten uitgedeeld aan de verschillende consultatiebureaus in Haarlem om zo de allerjongste kinderen in aanraking te laten komen met gezonde voeding.

Tot slot zijn er mooie resultaten behaald voor 'Gratis Bewegen, Gewoon Doen!'. In de herfstvakantie van 2018 heeft SportSupport samen met JOGG verschillende sport- en beweegactiviteiten georganiseerd in Haarlem. Samen met SportSupport is JOGG betrokken bij de herinrichting van het speelplein in de Rozenprieel. Er hebben Ajax Life Skills & Clinics plaatsgevonden op zes basisscholen in Haarlem, met lessen over gezonde voeding, omgaan met geld en mediawijsheid. Afgesloten met een aansluitende voetbalclinic volgens de unieke Ajax-trainingsmethode. Er zijn in 2018 hardlooproutes ontwikkeld voor de 'Daily Mile' rondom scholen, waar in 2019 mee is gestart op basisschool De Wijzer en De Wijde Wereld. Ook zijn er 6 buurtsportcoaches van SportSupport opgeleid tot Move Mates trainer, deze trainers kunnen kinderen uit groep 7 opleiden tot speelpleincoach om actief buitenspelen te stimuleren. Bij alle sportactiviteiten die door SportSupport worden geleid, wordt bewust aandacht gevraagd voor water drinken en gezonde voeding.

Voor 2019 en 2020 wordt verder gegaan met inzet op de Gezondere Sportkantine, in combinatie met rookvrije sportvereniging en de alcoholcampagne, eerst je ID dan alcohol. Daarnaast is het doel om, samen met de gezonde schooladviseur van de GGD, verder in te zetten op de Gezonde School(kantine) op VO en MBO. Er is een start gemaakt met de Gezonde Werkvloer bij Kinderopvang Haarlem en er wordt in samenwerking met SportSupport actief gewerkt aan Gezonde Evenementen in Haarlem.

In de Kindermonitor van 2018 is gestart met het monitoren van de effecten van de JOGG aanpak. Met de Kindermonitor doet GGD onderzoek naar de gezondheid, leefstijl en het welbevinden van kinderen in de regio Kennemerland. De monitor wordt afgenomen bij ouders van kinderen in de leeftijd 0 t/m 11 jaar. In 2018 is de omvang van de steekproef vergroot naar wijken

waar JOGG actief is en zijn er extra vragen gesteld over gezonde leefstijl. De monitor laat zien dat voedingsgewoonten en het beweeggedrag van kinderen in Haarlem de afgelopen jaren zijn verbeterd (www.gezondheidsatlaskennemerland.nl). Helaas is er nog geen verandering zichtbaar in het percentage kinderen met overgewicht over de jaren. Wel laat de JOGG aanpak in Haarlem Oost en Haarlem Schalkwijk een betere bewustwording op gezonde leefstijl zien.

2.2.2 Gezonde sportkantines

Het JOGG Haarlem team werkt intensief en met succes aan de Gezonde Sportkantine. Samen met Team Fit en het voedingscentrum werken in Haarlem inmiddels 22 sportverenigingen aan een Gezondere Sportkantine. In samenwerking met zorgverzekeraar Zorg & Zekerheid zijn er koelvitrites en watertappunten bij verenigingen geplaatst, als onderdeel van de Gezonde Sportkantine. Inmiddels zijn er 8 sportkantines gecertificeerd als Gezonde Sportkantine. en de verwachting is dat er nog 5 bijkomen in 2019. Het succes in Haarlem blijft niet onopgemerkt want het JOGG Haarlem team wordt regelmatig gevraagd presentaties te geven over hun aanpak en behaalde successen op diverse (landelijke) bijeenkomsten. In 2020 gaat het team zich uitdrukkelijk ook richten op de sportkantines in de zwembaden en sporthallen in Haarlem. Daarnaast is er in samenwerking met de GGD en SportSupport extra aandacht voor de rookvrije sportvereniging en het alcoholbeleid.

2.2.3 Bewegen in Schalkwijk

Zoals uit de eerder genoemde cijfers van de GGD blijkt, zijn er in dat zowel in Schalkwijk als Oost gezondheidsachterstanden zijn ten op zichte van Noord, West en het Centrum. Het stimuleren van bewegen bij jongeren en bij mensen met gezondheidsproblemen is daarom onderdeel van de inzet in met name Schalkwijk. Voor jongeren zijn er meerdere sportactiviteiten georganiseerd in de wijk, zonder uitputtend te zijn een aantal activiteiten. De Buurtsportcoaches van SportSupport organiseren wekelijks gratis sportactiviteiten in het kader van Sport in de Wijk. In heel Haarlem zijn er werkelijk 20 activiteiten, met name de animo in Schalkwijk en Haarlem-Oost is groot, met overall gemiddeld 200 deelnemende kinderen per week. In samenwerking met Triple Threat (TTT) worden er sportactiviteiten georganiseerd onder het DAK (winkelcentrum). Tijdens de Ramadan waren er sportactiviteiten i.s.m. met DOCK, STAD, TTT en Streetcornerwork. Er worden Ajax Life Skills&Clinics uitgevoerd op diverse scholen in Schalkwijk, er zijn buitenspeeldagen georganiseerd voor kinderdagverblijven en passend onderwijs, en de Daily Mile wordt gelopen op basisschool de Wijde Wereld en Wijzer.

Voor mensen met gezondheidsproblemen is specifiek ingezet op een aantal thema's. Zo heeft er een Fittest plaatsgevonden in Meerwijk en Molenwijk, waarvoor ongeveer 3000 mensen een uitnodiging per post hebben ontvangen. Er zijn 250 mensen getest, in samenwerking met DOCK, fysiopraktijken, Service Paspoort en InHolland. Van de deelnemers zijn er 20 direct doorgestroomd naar het programma 'Fit in 12 weken', zijn er 10 deelnemers gekoppeld aan een beweegmaatje via InHolland en zijn er ongeveer 80 deelnemers doorgestroomd in het reguliere aanbod van de [website 50+](#). Ook is er voor de 2e keer gestart met de Nationale Diabetes Challenge; de vorige editie was zeer succesvol. Door middel van wekelijkse wandelingen werken deelnemers samen met zorg- en sportprofessionals aan een gezonde leefstijl.

Het behoefte onderzoek naar het vergroten van dagelijks bewegen onder de inwoners van Schalkwijk en Oost heeft een andere invulling gekregen. In april 2018 heeft de GGD een panelonderzoek uitgevoerd om inzichtelijk te krijgen wat inwoners van Kennemerland, waaronder Haarlem, belemmert en motiveert om te bewegen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn gebruikt om verder aan te sluiten bij de behoefte van de doelgroep.

2.3 Ambitie 3: Genotmiddelen gebruik door jongeren terugdringen

2.3.1 Mysterie Shoppers

Vanuit de afdeling Veiligheid en Handhaving is in 2017 een onderzoek uitgevoerd door 'mysterie shoppers' om de naleving van de leeftijdsgrens voor het kopen van alcohol te controleren. 17-jarige jongeren hebben horecabedrijven en para-commerciële bedrijven bezocht, om te kijken of er alcohol aan ze werd verstrekt. De resultaten van het onderzoek waren teleurstellend. In de horeca is het in 78 % van de gevallen mogelijk gebleken om alcohol te kopen, bij de sportkantines was dit 59%.

In een aantal gevallen is wel om legitimatie gevraagd (waaruit bleek dat de jongere nog geen 18 was) en toch alcohol verstrekt. Aan de ondernemers/sportverenigingen die alcohol verstrekt hebben aan minderjarigen is een waarschuwing verzonden. Mochten er weer overtredingen plaatsvinden zullen er sancties worden opgelegd. In 2019 en 2020 zal samen met de afdeling Veiligheid en Handhaving worden gewerkt aan noodzakelijk vervolgstappen.

2.3.2 Wijs en Weerbaar/Gezonde school

Voor alle scholen in Haarlem heeft de Gezonde Schooladviseur van het GGD in 2018 twee masterclasses georganiseerd. Door deze twee impulsen zijn er veel scholen bereikt, bezocht, geadviseerd en is de borging van de Gezonde School belicht. Ook in 2019 organiseert de GGD twee masterclasses, de eerste is al zeer succesvol verlopen. Tijdens deze masterclass NIX werden scholen geïnformeerd over roken, alcohol en drugs en over Gezonde School, in samenwerking met Kikid en Brijder. Daarnaast konden de ruim 40 docenten van elkaar leren en nieuwe ideeën opdoen. De volgende masterclass wordt nu voorbereid en zal gaan over Digikids #mediahandigmaaktnognietmediawijs!

Op dit moment zijn er in Haarlem 17 Gezonde Scholen, waarvan 4 nieuwe scholen in 2019. Er zijn 5 vignetten verlengd en 6 nieuwe vignetten aangevraagd. Maar liefst 17 scholen zijn bezig met een nieuw thema in het kader van de Gezonde School. Daarnaast zijn er ook scholen die werken met de Gezonde School methode buiten de structuur van vignetten om. Het doel voor het komend jaar is te blijven inzetten op het netwerk van en kennis over de Gezonde School zodat zoveel mogelijk scholen werken volgens de Gezonde Schoolmethode. De Gezonde School adviseur en de JOGG Regisseur werken hierin nauw samen.

2.3.3 Rookvrij Haarlem Oost

Het project rookvrij Haarlem Oost zet in op een rookvrije omgeving, rookvrije huishoudens én een verandering van de sociale norm rondom roken in het zicht van kinderen. Onder leiding van GGD Kennemerland en Amsterdam UMC en met dank aan een subsidie van FNO is een wijkregisseur Rookvrij Opgroeien sinds 2017 intensief aan de slag in Haarlem oost. Het project heeft geresulteerd in een rookvrije speeltuin (Speeltuin Papegaai), Cruyff court, voetbalvereniging (DSK) en rookvrije schoolpleinen, dit in samenwerking met Sportsupport. In 2019 en volgende jaren wordt ingezet op het verder rookvrij maken (ook in overige stadsdelen) van sportverenigingen, speeltuinen, de omgeving van schoolpleinen en gezondheidscentra. Ter illustratie, in tabel 1 een overzicht van het percentage scholieren, volwassenen en ouderen die in 2015/2016 rookt. Helaas zijn er op dit moment geen recentere cijfers beschikbaar.

	<i>Percentage scholieren die rookt in 2015</i>	<i>Percentage volwassenen die rookt in 2016 (leeftijd 19+)</i>	<i>Percentage volwassenen die aangeeft dat er ooit in huis is gerookt (2016)</i>
Haarlem Centrum West	7 %	22 %	24 %
Haarlem Noord	13 %	19 %	19 %
Haarlem Oost	10 %	26 %	26 %
Haarlem Schalkwijk	6 %	27 %	31 %

Tabel 1: percentage rokers in Haarlem per wijk en rookvrije huishoudens, Gezondheidsatlas GGD Kennemerland (<https://vrk.databank.nl>).

Voor rookvrije huishoudens is samenwerking gezocht met verloskundigen, huisartsen JGZ en CJG, om ouders van kinderen en zwangere vrouwen te bewegen tot stoppen met roken. Er is een groepstraining aangeboden in de wijk 'Samen stoppen met roken', gericht op zwangere vrouwen en jonge ouders. Helaas was er te weinig animo voor dit aanbod. Een gratis spreekuur van de stoppen-met-rokencoach in de huisartsenpraktijk is meer succesvol. Ook probeert de wijkregisseur via ambassadeurs in de wijk of ervaringsdeskundigen de doelgroep beter te bereiken.

Via een lokale campagne is geprobeerd de sociale norm op roken te beïnvloeden. Zo is er in 2018 samen met kinderen van basisscholen in Haarlem Oost een kinderpersbureau gestart. Dit resulteerde in youtube-filmpjes met de slogan 'Niet roken maar gezond koken'. In 2019 is een posterontwerpwedstrijd gehouden. De winnende poster "Een appel geeft meer pret dan een sigaret" hing een week lang in de advertentiezoulen. Een normverandering heeft tijd nodig. In veel gezinnen en families woonachtig in Haarlem Oost wordt al decennia gerookt. Uit de evaluatie blijkt onder andere dat de activiteiten in Haarlem Oost door ouders zijn opgemerkt, zonder dat het draagvlak voor rookvrij opgroeien is afgenomen!

Het projectteam van de GGD grijpt Stoptober aan om in de laatste maanden van het project het thema verder onder de aandacht te brengen. Met behulp van de grote oranje Stoptoberbal en de oranje armbandjes worden rokers verleid om 28 dagen niet te roken. Daarnaast staat praten over roken, 'Wat betekent roken voor jou?' op de agenda van veel bijeenkomsten in Oost. Eind 2019 is de evaluatie van het project Rookvrij Opgroeien in Haarlem Oost beschikbaar met daarin de bereikte resultaten, leerpunten en ook aandachtspunten voor 2020 en verder.

2.4 Ambitie 4: Het aantal jongeren en ouderen met risico op emotionele problemen terugdringen

2.4.1 Proeftuin zero suïcide

In september 2016 is een proeftuin gestart in Haarlem, Velsen en Haarlemmermeer waarbij gewerkt wordt aan suïcidepreventie. GGD Kennemerland en Voor Betere Zorg (VBZ) zijn de initiatiefnemers om de proeftuin in Kennemerland en omgeving in te richten en daarmee de landelijke ambitie, het aantal suïcides en suïcidepogingen terugdringen, mede vorm en inhoud te geven in onze regio.

Een belangrijk onderdeel van de proeftuin is het bieden van gatekeepertrainingen aan professionals. De gatekeepertraining leert je hoe je suïcide gedachten bespreekbaar maakt, hoe je de veiligheid inschat en de ander kan stimuleren hulp te zoeken. Via de proeftuin zijn momenteel 228 professionals getraind als gatekeeper van 16 verschillende organisaties, waaronder 93 professionals in de gemeente Haarlem. Eind 2018 is afgesproken dat de suïcide aanpak in Kennemerland minimaal 3 jaar wordt voortgezet.

2.4.2 Effectieve aanpak op het gebied van eenzaamheid

Op het gebied van het voorkomen en tegengaan van eenzaamheid gebeurt er veel in Haarlem. Dit is een primair onderdeel van de sociale basis. Daarnaast is er de coalitie Haarlem Ontmoet. In de coalitie bundelen 17 partijen, waaronder de GGD en welzijnsorganisaties, hun krachten om samen om te zorgen voor een effectievere aanpak en bewustwording. Omdat uit onderzoek blijkt dat eenzaamheid bij migrantenouderen onevenredig hoog is en er nog weinig effectieve interventies zijn, is de coalitie gestart met een specifieke aanpak om deze te ontwikkelen. Dit gebeurt in een

samenwerking tussen de GGD, migrantenzelforganisaties, Sportsupport en de Haarlemse welzijnsorganisaties.

Ook jongeren zijn door de coalitie benoemd tot specifieke aandachtsgroep. Een aanpak wordt ontwikkeld in nauwe samenwerking met de doelgroep zelf: jongeren die risico lopen om eenzaam te worden. Dit zijn vooral jongeren die al in contact zijn met jongerenwerk en het lastig vinden om een eigen netwerk te bouwen en te onderhouden. Zij denken mee over passende interventies. Een van de belangrijkste taken van de coalitie is kennisdelen. Hiervoor heeft elke deelnemer aan de coalitie een medewerker of vrijwilliger die kennis ophaalt bij de coalitie en binnen zijn eigen organisatie kennis over het beter signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid verbetert.

2.5 Ambitie 5: de effectiviteit van de gemeentelijke inzet versterken door betere afstemming en samenwerking tussen zowel uitvoerende partijen als gemeentelijk afdelingen rondom beleid, informatie en activiteiten

2.5.1 Faciliteren samenwerking

Op verschillende thema's en met verschillende partners wordt ingezet op het versterken van samenwerking tussen gemeentelijke afdeling en uitvoerende partijen. Zo vindt er in het kader van een krachtige basiszorg op strategisch niveau samenwerking plaats tussen de Samenwerkende Eerste Lijn Haarlem Oost (SEHO), waar huisartsen en fysiotherapeuten aan verbonden zijn. Samen met de Sociaal Wijkteams in Haarlem wordt samengewerkt aan een krachtige basiszorg, waarin het sociaal domein en medisch domein nauwer zijn verbonden. Zo ziet een huisarts bijvoorbeeld gezondheidsklachten bij een patiënt die samen hangen met een stressvolle situatie door schulden. Op dat moment is de huisarts zelf niet in staat de dieperliggende oorzaak (de schulden) aan te pakken, waar een sociaal wijkteam dat wel kan. Door hierin samen op te trekken, en elkaars expertise er bij te halen, kan er een duurzame oplossing gevonden worden. Met als doel het gezondheidsgebruik te verlagen en de ervaren gezondheidsbeleving te verhogen.

Ook het leer- en verandertraject gericht op jongeren op gezond gewicht en het terugdringen van gezondheidsachterstanden, faciliteert de samenwerking tussen alle betrokken partners om te komen tot een lokale coalitie. Tot slot wordt er middels het sportakkoord en mogelijk het toekomstige preventieakkoord ook voornamelijk ingezet op een faciliterende rol van de gemeente om de samenwerking tussen uitvoerende partijen te stimuleren (zie hoofdstuk 5).

2.5.2 Collectieve zorgverzekering

Sinds 1 januari 2018 is de gemeente Haarlem gestart met een collectieve zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen. Door de financiële bijdrage van de gemeente hebben de deelnemers aan deze zorgverzekering geen wettelijk eigen risico. Deze is volledig meeverzekerd. Zorgmijding vanwege de kosten voor bijvoorbeeld het ophalen van medicijnen of een afspraak met een specialist wordt zo voorkomen. In de uitgebreide pakketten is de eigen bijdrage Wmo meeverzekerd. Door de geboden kortingen vanuit de zorgverzekeraars is de polis - ook als vanwege een hoge zorgvraag voor het uitgebreide pakket gekozen wordt - relatief goed betaalbaar voor chronische zieken, ouderen en gezinnen. Kinderen zijn kosteloos in de polis van hun ouders mee verzekerd. Wanneer een ouder een aanvullende verzekering heeft met brede dekking, zoals in de gemeentelijke zorgpolis, dan is het kind automatisch ook goed verzekerd.

Het bereik neemt elk jaar toe. In 2019 zijn er ruim 3350 volwassenen en 1400 kinderen in Haarlem verzekerd in de gemeentelijke zorgpolis. Het aantal deelnemers groeide met bijna 30% ten opzichte van 2018. De raamovereenkomsten met de zorgverzekeraars Zorg en Zekerheid en Univé lopen nog tot en met 2020, met mogelijkheid tot verlenging.

3. Projecten

3.1 Milieu en omgeving

Op het gebied van milieu en omgeving spelen verschillende thema's waarover continue afstemming en samenwerking is met de GGD en interne collega's. Voorbeelden zijn het belevingsonderzoek naar de hinder vliegverkeer in de regio of vragen over gezondheidseffecten van straling (4G en 5G). Over de gezondheidseffecten van straling is een raadsinformatiemarkt georganiseerd. Het RIVM heeft een rapport gepubliceerd over de gevolgen van fijnstof. Ook wordt aangehaakt bij het opstellen van de omgevingsvisie, waarbij de impact van milieufactoren op gezondheid wordt meegenomen. Bijvoorbeeld de impact van luchtkwaliteit, geluidsoverlast, een ongezonde woning of een verontreinigde bodem in de leefomgeving.

De omgeving speelt een grote rol bij het al dan niet gezond kunnen opgroeien en leven en het bevorderen van gezond gedrag. Hierdoor is de verbinding met het fysieke domein steeds belangrijker. Denk hierbij aan het dusdanig inrichten van de stad dat bewegen wordt gestimuleerd en gezonde keuzes de makkelijke keuzes zijn. Ook de hoeveelheid en kwaliteit van groen in de eigen omgeving hebben invloed op een gezonde leefomgeving.

3.2 AED's

In 2018 is getart met het traject om 'Hartveilige' gemeente te worden. Dit betekent dat er op alle plekken in de gemeente binnen 6 minuten een AED (automatische externe defibrillator) aanwezig moet zijn. Om dit te kunnen realiseren moeten voldoende AED's 24 uur beschikbaar zijn. Er is in beeld gebracht waar bestaande AED's hangen en gekeken of deze 24 uur beschikbaar gemaakt konden worden door ze naar buiten te verplaatsen. Tegelijkertijd is een plaatsingsplan gemaakt zodat we in beeld hebben op welke plekken nieuwe AED's in buitenkasten opgehangen moeten worden. Inmiddels is de dekking bijna volledig. In totaal moesten 44 AED's geplaatst worden, de verwachting is dat dit eind 2019 afgerond is. Naast het plaatsen van AED's moeten ook voldoende Burgerhulpverleners aangemeld zijn. Momenteel zijn dit er ruim 1500, het doel is om minimaal 1600 aangemelde vrijwilligers te hebben. Om dit te bereiken worden reanimatie trainingen in verschillende wijken aangeboden.

3.3 Huisvesting huisartsen

Steeds vaker melden zich huisartsen bij de gemeente die op zoek zijn naar huisvesting. Met name in de gebieden Haarlem Noord en Centrum is het voor huisartsen erg moeilijk om geschikte en betaalbare huisvesting te vinden. De gemeente heeft geen wettelijke verplichtingen ten aanzien van de vestiging van huis- artsenzorg. We hebben echter wel een groot belang bij het hebben van voldoende huisartsenzorg in de stad. De beschikbaarheid van huisartsenzorg in Haarlem staat

momenteel onder druk. Inwoners moeten al uitwijken naar Velsbroek en Santpoort omdat bestaande praktijken een patiëntenstop hebben. In de huidige situatie zijn relatief veel huisartsen solitair gevestigd (al dan niet in woningen) waardoor bijvoorbeeld bij pensionering ook nieuwe huisvesting nodig is.

Gezien de vergrijzing van de bevolking, veranderende taken (taakuitbreiding) van huisartsen en de overvolle praktijken is het huidige aanbod aan huisartsenzorg te krap. Daarnaast is er door de geplande groei van Haarlem behoefte aan de vestiging van nieuwe huisartsen (een huisartspraktijk per 2100 inwoners).

In de voorzieningenstudie voor de groei van Haarlem is opgenomen dat in iedere ontwikkelzone ruimte moet worden opgenomen voor minimaal één gezondheidscentrum waarbinnen meerdere (eerstelijns) zorgaanbieders zich kunnen vestigen. Dit is een antwoord op de groei van de stad maar nog niet op het dreigende tekort in de bestaande stad. De gebiedsteams en afdeling vastgoed ondersteunen huisartsen bij hun zoektocht. Daarnaast wordt samen met ZonH (zorg optimalisatie Noord-Holland) en de HCZK (huisartsen coöperatie Zuid-Kennemerland) gesproken over de knelpunten en mogelijke oplossingen.

4. Inzet 2020

In het komend jaar wordt de nota gezondheidsbeleid verder uitgevoerd. De actiepunten die nog open staan worden verder opgepakt (zie bijlage voor overzicht per ambitie). Met name op de ambitie terugdringen gezondheidsverschillen wordt via het leer- en verandertraject intensief gemonitord en geleerd door het Nederlands Jeugdinstituut van interventies gericht op terugdringen van gezondheidsachterstanden. Daarbij kan er flexibel bijgestuurd waar nodig, en zullen we leren door te doen. De ervaringen van andere gemeenten in het traject worden nauwgezet gevolgd.

Naast de nota gezondheidsbeleid zijn er nog andere landelijke en lokale ontwikkelingen waar gezondheid een belangrijk onderwerp is. Door verbindingen te leggen met lokale ontwikkelingen zoals het sportakkoord en de omgevingswet, moet gezondheid een meer integraal thema worden binnen gemeentelijk beleid en uitvoering. Daarbij wordt ingezet op een gezonde leefomgeving, die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op gezondheid zo laag mogelijk is. Het voornaamste doel van de inzet in 2020 is dan ook gezondheid op de agenda te zetten bij alle gemeentelijke beleidsdomeinen. Zodat uiteindelijk bij alle beleidsterreinen bij het vormen van (nieuw) beleid rekening wordt gehouden met de impact op gezondheid en leefstijl.

4.1 Lokaal preventie akkoord

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft het nationaal preventieakkoord samen met 70 partijen ondertekend, waarmee gezamenlijk commitment is gegeven aan de ambitie om Nederland gezonder te maken. Het nationaal preventieakkoord richt zich op het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. De drie actielijnen uit het nationaal preventieakkoord hebben vele raakvlakken met de lokale ambities op gezondheid.

Daarmee is dit preventieakkoord ook de start van een brede beweging richting preventie, gedragen door partners uit het sociaal-, medisch- en welzijnsdomein maar ook sportverenigingen, bedrijfsleven en zorgverzekeraars. Hoewel er nog geen richtlijnen zijn voor een lokaal akkoord wordt het komend jaar gebruikt om commitment bij partners te polsen voor een Haarlems preventie akkoord. In het lokaal akkoord worden alle landelijke ambities vertaald in lokale acties die met een lokale coalitie van partners wordt opgepakt.

Het RIVM heeft een Quickscan gemaakt op de mogelijke impact van het nationaal preventie akkoord (zie tabel 2). In deze tabel is te zien dat de ambities op bijvoorbeeld roken hoog zijn: in 2040 rookt 0% van de zwangere vrouwen en is er een rookvrije generatie jongeren. In Haarlem Oost zet de GGD bijvoorbeeld al volop in op een rookvrije generatie, maar het vraagt een lange adem en flexibiliteit en maatwerk in aanpak om dit percentage op nul te krijgen. Ter vergelijking zijn de Haarlemse cijfers toegevoegd in de matrix van het RIVM, om inzicht te krijgen in de huidige situatie in Haarlem.

Ambities Nationaal Preventieakkoord	Doelgroep	Nederland	Haarlem	Ambitie voor 2040
		Huidige situatie 2017	Huidige situatie 2016	Nationaal Preventieakkoord
Roken	Volwassenen	23,1 %	22,5%	< 5%
	Jongeren	8%	9%	0%
	Zwangere vrouwen	9%	10%	0%
Overgewicht	Volwassenen	48,7 %	43,9 %	<38%
	Jongeren	13,5%	12 %	<9,1%
Problematisch Alcoholgebruik	Volwassenen	9,2%	7%	<5%
	Zwangere vrouwen	8,9%	3%	<4%

Tabel 2: Quickscan mogelijke impact Nationaal Preventieakkoord, RIVM november 2018⁴

Over het algemeen lijkt de Haarlemse situatie gunstiger dan het gemiddelde in Nederland. Met name op overgewicht scoort de Haarlemse volwassene een stuk gunstiger dan het Nederlands gemiddelde. Wanneer ingezoomd wordt op wijkniveau zijn de verschillen echter groot, zoals eerder benoemd in paragraaf 2.1.. Met name rondom roken zijn de landelijke ambities hoog, zo is de wens dat er geen enkele zwangere vrouw meer rookt in 2040. Een concrete ambitie, die in het actieplan Kansrijke Start zal worden opgenomen. Het lijkt alsof er in Haarlem relatief weinig vrouwen alcohol drinken tijdens de zwangerschap, 3% versus een landelijk gemiddelde van 9%. Het percentage vrouwen dat in de intake aangeeft alcohol te hebben gebruikt tijdens de zwangerschap is mogelijk een onder registratie

In 2020 wordt samen met partners gekeken of er draagvlak is voor een lokaal preventieakkoord. Als deze behoefte er is kan er toegewerkt naar een lokaal preventieakkoord, met een concrete vertaling naar lokale ambities op preventie en actuele meetbare indicatoren.

⁴Quickscan mogelijke impact Nationaal Preventieakkoord, https://www.rivm.nl/sites/default/files/2018-11/010933_FS_Quickscan_Preventieakkoord_TG.pdf

4.2 Sportakkoord Haarlem

Op initiatief van het ministerie van VWS, de gemeenten en sportbonden is op 29 juni 2018 door meer dan 70 landelijke partijen het Nationaal Sportakkoord gesloten (zie: www.allesoversport.nl/Sportakkoord). Dit Nationaal Sportakkoord legt een inhoudelijke en financiële basis onder de uitwerking van de lokale sportakkoorden binnen gemeenten. De concrete invulling van een Haarlems sportakkoord wordt in samenwerking tussen lokale sportaanbieders, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven vastgesteld. Ook de uitvoering zal grotendeels door lokale partijen plaatsvinden. Op 25 september 2019 vindt een bijeenkomst over het sportakkoord plaats waarvoor alle sportaanbieders en maatschappelijke organisaties uit Haarlem zijn uitgenodigd.

Veel Haarlemmers doen gelukkig regelmatig aan sport en bewegen. Dat is niet alleen leuk, maar het is ook gezond en het versterkt sociale contacten en vaardigheden. Ongeveer een kwart van de inwoners van Haarlem is lid van een sportvereniging en ruim tweederde van de inwoners voldoet aan de landelijke beweeg-richtlijnen (zie: www.kenniscentrumsport.nl/ons-aanbod/beweegrichtlijnen). Toch zijn er nog veel mensen in Haarlem die niet of nauwelijks aan sport doen. Daar kunnen allerlei oorzaken van sociale, fysieke, medische of financiële aard aan ten grondslag liggen. Het lokaal sportakkoord biedt ruimte om het sport- en beweegaanbod te versterken en heeft als ambitie meer mensen te laten sporten en bewegen. De uitvoering van het Sportakkoord Haarlem start in 2020, met ondersteuning van een landelijk uitvoeringsbudget voor de jaren 2020 en 2021.

4.3 Omgevingswet: een gezonde leefomgeving

Op 1 januari 2021 treedt de omgevingswet in werking. Eén van de doelen van de wet is het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. De omgevingswet biedt daarmee een kans om gezamenlijke ambities op een gezonde leefomgeving te formuleren. Met als doel dat gezondheid wordt meegenomen in de afweging bij ontwikkelingen op lokaal niveau, bij bijvoorbeeld planvorming vanuit milieu, ruimtelijke ordening en veiligheid.

De inrichting van de fysieke leefomgeving kan mensen aansporen tot gezond gedrag. Er liggen in Haarlem veel mogelijkheden om de gezonde leefomgeving (verder) te bevorderen. Daarbij moet niet alleen geïnvesteerd in gezondheidspreventie (bijvoorbeeld via verbetering milieukwaliteit) maar ook op gezondheidsbevordering. Het beleid voor onze leefomgeving moet erop gericht zijn gezond gedrag te bevorderen door de inrichting van zowel de fysieke als de sociale omgeving. We willen Haarlemmers stimuleren om naar buiten te gaan, om te bewegen en anderen te ontmoeten. Daarbij moet ruimte zijn voor alle Haarlemmers, jong en oud.

Samen met het programma omgevingswet en de afdeling omgevingsbeleid onderzoeken we de grootste kansen en knelpunten in Haarlem voor een gezonde leefomgeving, en hoe we de Omgevingswet kunnen inzetten voor een gezonde leefstijl. We stellen gezamenlijke ambities en prioriteiten. Daarbij sluiten we aan bij de wensen van gebruikers, en betrekken we Haarlemmers actief bij de plannen en de totstandkoming van deze plannen.

5. Financiën

In 2017 zijn er extra middelen toegewezen voor het gezondheidsbeleid. Deze middelen zijn, naast de structurele subsidie stromen en inzet van de GGD, bedoeld om de ambities van de nota uit te kunnen voeren. Dit is conform de afspraken uit de nota lokaal volksgezondheidsbeleid 2017-2020. Met de uitvoering van de nota wordt binnen het bestaand budget gebleven.

6. Conclusie

Gezondheid heeft veel aandacht, zowel landelijk als lokaal. Met het landelijke preventieakkoord en het sportakkoord is er een nieuw impuls op preventief gezondheidsbeleid. Ook de doelstelling van de omgevingswet sluit aan bij de wens om gezondheid meer integraal te verbinden met alle beleidsdomeinen in de gemeente, zowel fysiek als sociaal.

Er is veel bereikt in de afgelopen drie jaar, met name onze partners GGD en SportSupport hebben concrete resultaten weten te bereiken op roken, op gezonde school en op bewegen. Helaas laten de cijfers wel zien dat er met name in wijken waar de sociaal economische status lager is nog altijd achterstanden zijn op gezondheid. De uitdaging voor de komende jaren is het doorbreken van gezondheidsachterstanden en het verkleinen van het verschil in gezondheid binnen Haarlem. Daar kunnen ontwikkelen op preventieve gezondheid bij helpen en zal de samenwerking met en tussen verschillende gemeentelijke afdelingen en externe partners een groot aandachtspunt zijn. De ambitie voor 2020 is helder: gezondheid moet een onderdeel worden van beleidsdoelstellingen binnen de gemeente, zodat bij relevant beleid altijd rekening wordt gehouden met de impact van keuzes op leefstijl en gezondheid.

Dit is een uitgave van gemeente Haarlem,
[Kies datum]

Tekst: [Naam],
Fotografie: [Naam],
Ontwerp: [Naam],
Drukwerk: [Naam]

Postbus 511
2003 PB Haarlem
Tel. 14 023

haarlem.nl